

På de følgende sider præsenterer jeg et udvalg af skulpturprojekter, som har direkte relevans til projekt "Life-boats"

Fælles for dem, er at de forholder sig til nogle af disse aspekter, som de tre skulpturelle skibe er bygget videre på:

- Brug af det arketyperiske beskyttelsessymbol Gallionsfiguren
- Kvinden i forskellige stadier og tilstande
- Indkorporering af musik i samarbejde med komponist Geir Johnson
- Direkte involvering af forskellige befolkningsgrupper
- Klima, affald/genbrug, miljø
- Flexibilitet, mobilitet

Jeg er optaget af kunst som er sat ind i/ eller er del af en sammenhæng, og som man kan opleve på mange plan, ikke bare gennem intellekt og tanke. Derfor har det at arbejde i det offentlige rum optaget mig stærkt. Det at iscenesætte en historie, - mine egne udvalgte dele sat i forhold til det stedspecifikke - har været en drivkraft i store dele af min produktion.

Social delagtighed fylder meget i min idéopbygning, både gennem direkte involvering, hvor indsamlede fotos og symboler modelleret i porcelæn (ud fra et tema,) er inkorporeret i skulpturens udformning. Men det er også vigtigt for mig, at beskuerne rent fysisk skal kunne indtage skulpturerne ved f. eks. at sidde på dem, skubbe, trække og køre dem, rutsje igennem eller gå ind i dem.

Et andet aspekt er musik og lyd. I flere af mine projekter, både i dem, der kan bevæge sig og de permanente - har jeg haft gode samarbejder med komponist Geir Johnson.

Marit Benthe Norheim

PORTFOLIO

Marit Benthe Norheim

- CAMPINGKVINDER

- GALLIONSFIGURER, DAMER I BLÆST
OG ARTIKEL FRA MILJØVERNDEPARTEMENTET

- ROTTEJOMFRUEN

- FRUEN FRA HAVET

- MENNESKESTILLADS

- LEDNINGSGLOBELIN

- RULLENDE ENGLE

Campingkvinder

-en rullende skulpturel installation
af Marit Benthe Norheim

med inkorporeret musik af komponist Geir Johnson

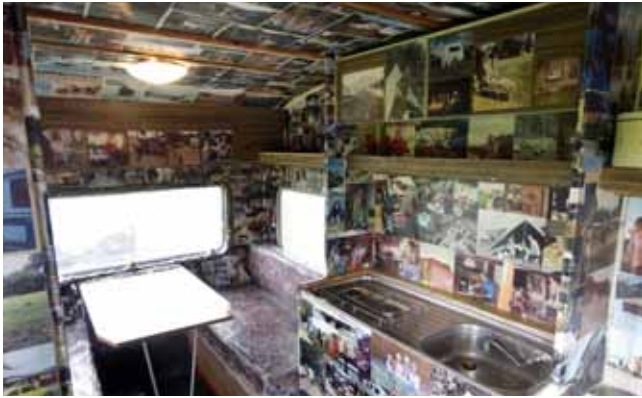
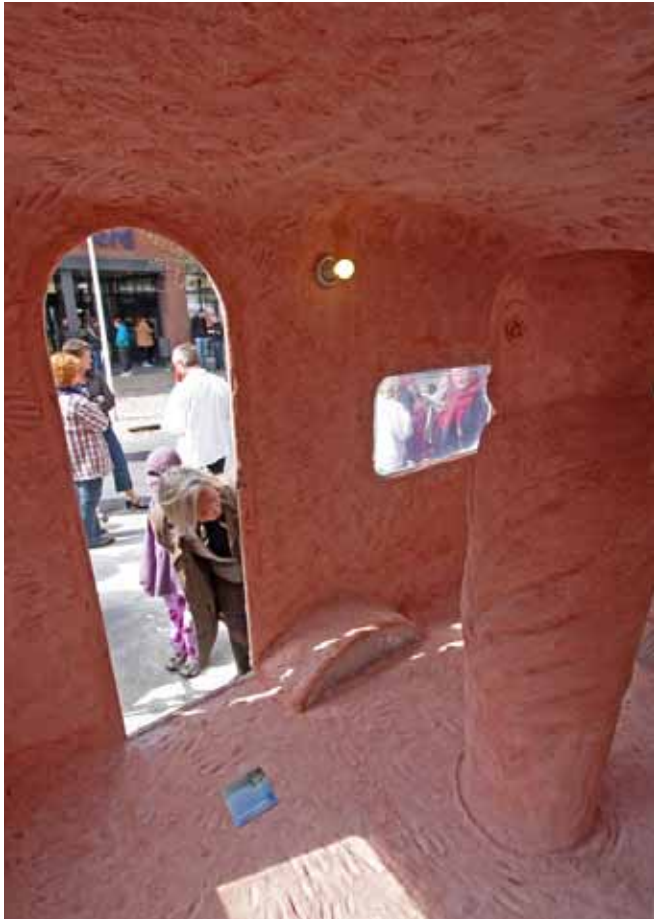
Projektet er skabt i forbindelse med den Europæiske Kulturhovedstad Stavanger 2008, og er et fem-faseteret kvindeportræt.

Den bærende idé og samtidig den indre armering til opbygning af betonskulpturerne er funktionelle campingvogne fra 60-70-tallet. Campingvogne fungerer som figurernes skørt. Man kan gå ind i de 4 meter høje Campingkvinder, som er Flygtningen, Bruden, Maria Beskytteren, Sirenen og Campingmama. Indeni er rummene bearbejdet på forskellige måder, -flere af dem med forskellige befolkningsgruppers deltagelse. Flygtningevognen er f. eks fyldt med porcelænsrelieffer, hvis tema er: at flygte. De er lavet af børn og flygtningekvinder i samarbejde. Andre Campingvogne er tapetseret med indsamlede fotos.

Campingkvinderne er i kørbær stand, de ankommer bag hver sin bil og har rullet rundt i Europæiske Kulturhovedstad Stavanger 2008- regionen i 8 mdr. på konstant rejse. De har besøgt ca. 40 steder i denne periode, campingpladser, parker, skoler, bytorve etc.

Siden har installationen besøgt Reykjavik Arts Festival, KunstCenter Silkeborg Bad, Kulturdugnad Gamvik, Finnmark i Nord Norge og i regi af Trevor Davies, Århus 2017; Musikhuset og Kunstmuseet Aros i Århus, kunstmuseet Heart, Herning og Holstebro, Der planlægges også en rejse til i Norge på egne hjul, som indledes med Campingkvinder på taget af Operaen i Oslo.

www.campingwomen.com

Damer i blæst/ Gallionsfigurer

Til treforedlingsbedriften Union/ Norske Skog, Skien 1996

5 figurer fordelt på to rensetàrn. Højde 6 m. Beton

Skulpturerne er tænkt som en arkitektonisk del af to industrielle rensereaktorer. Bedriftens ønske var at skabe et positivt fokus på deres dengang nye biologiske rensetanke. Dette tilbyg fremstod som fabrikkens flagskib, både indholdsmæssigt og arkitektonisk/visuelt på grund af bygningernes konsoller. Jeg valgte at lave en frugtbarhedscyklus bestående af kvindelige gallionsfigurer i forlængelsen af konsollerne, så de bliver en del af bygningen. Som det kendte folkelige symbol gallionsfiguren er, hvor den til alle tider har beskyttet mennesket på dets farefulde færd på ukendt farvand, beskytter betonkvinderne den biologiske, livmoragtige rensesanke. Hver af skulpturerne har sin historie tilknyttet processen, samtidig som de er tænkt som en slags åndelige "pin-ups" med indhold, - i et meget mandsdomineret fabriksmiljø, hvor området rundt om udsmykningen var arbejdsmæssigt i brug døgnet rundt. I tillæg til at de ansatte har vist stor entusiasme for deres damer, fik bedriften sin egen side på Miljøverndepartementets hjemmeside, for både visuelt og foreningsmæssigt at have højnet miljøet i Skien. Kunst/arkitektur og industrimagasiner, både nationalt og internationalt, stod side om side med gratulationer og ros.

For mig var det fantastisk at opleve den betydning disse irrationelle skikkelser fik i en så rationel funktionel sammenhæng. Nu er fabrikken desværre lukket. I den vanskelige lukningsprocessen, sagde flere af fabriksarbejderne at: "Unionsdamerne vores får de ikke ta fra os!"

De blev også udpeget i en Telemarksavis som en af 7 underværker i Telemark! Derfor har de ladet rensereaktorerne med gallionsfigurerne stå, og forsøger at finde ny brug til bygningerne.

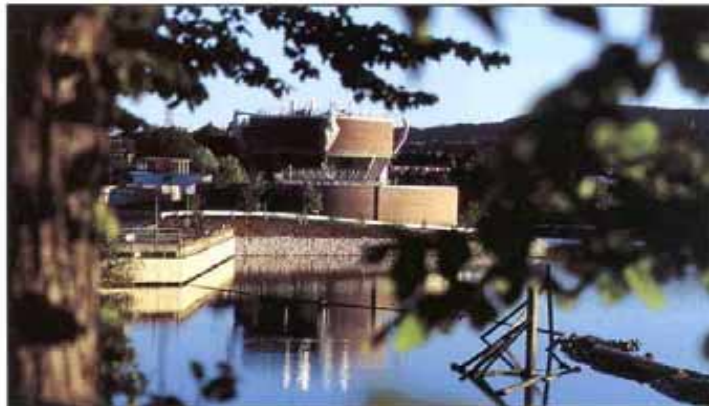
Unions "damer" fremmer bærekraftig byutvikling, (fra Bergens Tidende 2000)

Miljøverndepartementet fremhever Unions Armerte Kvinner som "gode prosjekter" som bidrar til å fremme bærekraftig byutvikling. Departementet tok ballen om "damene" da Skien kommune sendte inn forslaget og sørget for å gjøre Union-prosjektet kjent ved å publisere en fargerikt prosjektark samt å omtale det på sine hjemmesider i Forum for gode prosjekter. På disse sidene finnes omtale av tiltak og prosjekter fra byer og tettsteder som kan bidra til å fremme en mer bærekraftig byutvikling. Prosjektene presenteres

miljøBYER
tiltak i byer OG TETTSTEDER

ARMERTE KVINNER

i Skien

Renseanlegget ligger i Skiens sentrum og det er lagt stor vekt på den arkitektoniske utforming og kunstneriske utsmykning

Da Union Bruk A/S skulle bygge nytt renseanlegg på en meget sentral plass i Skiens sentrum, ble det lagt stor vekt på at anlegget skulle fremstå positivt i bybildet. De runde bygningskroppene ble kledd med tegl og utsmykket med armerte gallionsfigurer. Teglstenen

fører tanken til gammel industribebyggelse. Gallionsfigurene er en tributt til denne "innenlands" hav-nebyen.

Kunstneren Marit Benthe Norheim ble engasjert til å stå for den kunstneriske utformingen. Hun utformet en rekke gallionsfigurer i form av armerte

betongkvinner som omkranser den sirkelrunde bygningen som er tegnet av arkitektkontoret Børve & Borchenius. Mellom de to byvannene i Skien. Bryggevatnet og Hjellevannet, ligger Union Brus A/S plassert på Klosterøya og Smieøye, som en forlengelse av sentrum mot sydvest. Byens vestre innfarsåre går over disse øyene, og deler fabrikkområdet

i to. Union Bruk A/S har i løpet av de siste årene gjennomført et viktig fornyelsesprosjekt som i tillegg til økt produksjon har gitt store miljøgevinster til Byen. Et vesenlig element i dette projektet er et biologisk renseanlegg som sørger for den endelige rensing av spilvannet fra produksjonen.

Arkitektonisk tilpasning

Beliggenheten på den historiske Klosterøya (tidligere Gimsøy kloster) innebærer at plassforholdene er begrenset. Renseanlegget måtte derfor plasseres like syd for kanalslusen, mellom innfarsåren og Hjellevannet. Denne fremskutte plassering ønsket bedriften å benytte til å vise at der var en viktig del av produksjonsprosessen. Samtidig var bedriften inneforstått med at dette stilte store krav til den estetiske utformning. Det ble derfor lagt stor vekt på å tilpasse anlegget til omgivelsene. Den forblendete teglfasaden har et formalt uttrykk som avspeiler den industrielle funksjonen.

Gallionsfigurer

Plasseringen langs den historiske vannveien sammen

Det er store dimensjoner på de armerte betongdamer. Her sammen med kunstneren Benthe Norheim

med de skrå konsollene under den øvre del av reaktorerna, ga assosiasjoner i retning av skipsbauger. Kunstneren endte derfor opp med en løsning i form av fem kvinnelige gallionsfigurer. Skulpturene er formet rundt en kjerne av armert betong, montert utenpå de øvre reaktordelene i forlengelse av konsollene. De enkelte figurer har en særskilt identitet, som hver for seg representerer motsatte verdier til industriproduksjonens har virkelighet. Sandsylighet, fruktbarhet, nærhet, omsorg og beskyttelse.

Gallionsfigurene på Unions nye

Hun skuer utover vannet og byen

renseanlegg er et pilotprosjekt i industriell sammenheng og bringer en ny dimensjon inn i industrimiljøet. De har også en

Et renseanlegg er blitt et monument ved Skiens vannfront

Internettadresse:
www.miljo.no/tema/planlegging/by

Nr. 41 - 2000

Utgitt av Skien kommune

Støttet av
Miljødepartementet

Foto: Tom Rils
Tekst: Lars Gabrielsen (red.)

Mer informasjon:
Skien Kommune
Planseksjonen
Postboks 707, Sentrum
3701 Skien
Telefon 35 58 11 24
Fax 35 52 67 14

Rottejomfruen

Bakkestranda, Skien, 2003-2006, beton,
7 meter høj

Lavet i forbindelse med 100-års jubilæet
for Henrik Ibsens død

"Rottejomfruen" er en skikkelse i Henrik Ibsens skuespil "Lille Eyolf". Hun er en rottefanger, som ser sig selv som rottens befrier og går fra hus til hus for at se, om der er nogen som nager eller gnaver. Hos familien til Eyolf er der ingen rotter, men den lille dreng på 11 år er klemmt mellem forældrene i et konfliktfyldt ægteskab. De overbeskytter og overser Eyolf. Rottejomfruen ser, hvem lille Eyolf egentlig er, og giver ham nye muligheder, som Ibsen symboliserer ved, at han drukner; omsluttet af vand, som billede på forandring, renselse, nyt liv.

Rotter er nogen af de mest afskyede i vores kultur. Ved at "Rottejomfruen" tager deres parti, fremstår hun som en slags beskytter for de udstødte.

Jeg har også monteret en rutsjebane inde i hende, så børn kan klatre op på hendes ryg, bevæge sig igennem, rutsje igennem rotten og det, den repræsenterer og komme helskindet ud på den andre side. Inde i hende kan man høre Geir Johnsons komposition "Rejse mellem latter og gråd"

Fordi stykket handler så meget om at se/ og blive set, eller ikke se/ ikke blive set, har 2300 børn og unge lavet øjne i porcelæn, som er lagt ind som mosaik i hendes krop.

www.rottejomfruen.no

Menneskestillads

2004-2005, beton og stilladselementer,
5 x 5 x 6 meter

"Menneskestillads" er bygget op over et funktionelt stillads. Det fungerer både som armering og ramme. 36 beton figurer, (hver ca. 2m. høje), er modelleret direkte over de lodrette stillads stænger og bliver dermed de bærende elementer. På denne måde vil konstruktionen kunne tilpasses forskellige steders karakter og arkitektur.

Menneskets overlevelsesdrift, evne til foranderlighed, til at flytte på sig og genopbygge har altid fascineret mig.

I "Menneskestillads" har jeg kunnet gå ind i disse temaer, fordi stilladset giver en logisk indgang til at lege med dette. Væsnerne vil kunne bytte plads indbyrdes og f.eks. vende op eller ned næste gang.

Jeg arbejder ofte i serier, hvor figurerne på afstand kan opfattes som ensartede, men ved nærmere betragtning opdager man individualiteten, og hvordan forskelle påvirker forholdene imellem dem.

Lednings-gobelin

Foredragssalen på AVV (Affaldsvæsenet Vendsyssel, Danmark) 2004

Brugte ledninger, og afbøjningsspoler. 24m²

Udgangspunktet for "Lednings-gobelinet" var oplevelsen af, at se sorteringsarbejdet i AVV's genvindingsanlæg, hvor ledningerne fremstod for mig, som en slags navlestrenger for vores moderne civilisation. - Navlestrengene til alle vores "livsvigtige" organer; som holder os varme/rene/mætte/oplyste og pengestærke.

AVV repræsenterer en ægte Klods-Hans mentalitet. At skabe noget ud af "ingenting". Alt det som er nøjagtigt beregnet og sat sammen, for at få vores liv til at fungere, bliver lige så nøje pillet fra hinanden i genvindingsanlæggene, for at tilføre, i stedet for at forurene - og skabe nyt af gammelt.

Fruen fra havet

Sæby Havn, Danmark, 2000-2001, beton, 6,85 meter høj

Hun har to forsider, skuende udover havet, samtidig med hun ser ind mod land.

Skulpturen er relateret til hovedpersonen i skuespillet "Fruen fra havet"; af Henrik Ibsen, som han skrev i Sæby. Her omtales havet som et billede på de mørke kræfter i og udenfor en selv, hvor vores kvinde blandt andet ser sig selv "som en havfrue skyllet på land -"

Den anden kvinde er jomfru Maria, som i Sæby Kirkes kalkmalerier fra middelalder, holder sit blottede bryst frem til Kristus på dommens dag. Hun har mennesker gemt i sin kappe og beder om beskyttelse og nåde for disse arme mennesker hos sin søn som har diæt ved hende. Sæby blev i middelalder kaldt Mariested.

Men udgangspunktet er først og fremmest "Galionsfiguren", som så længe mennesket har bevæget sig på havet, altid har været med som en beskyttelse mod ukendte farer.

905 børn og unge i Sæby, blev bedt om at tænke sig en farefuld situation og derefter lave deres egne beskyttelses-symboler i keramik og glas. Det blev til alt fra engle og djævle, til pizza og mobiler, play-stations og portræt af kæledyr eller forældre. Disse relieffer er modellert ind som mosaik i kappen til skulpturen "Fruen fra havet".

"Marit Benthe Norheims store skulptur ved havnefronten i Sæby – Fruen fra Havet, der blev skabt i 2001 – er et eksempel på, hvorledes en monumental skulptur kan skabe et helt nyt byrum, give et sted en iøjnefaldende ny profil og byen et markant varetegn. I Fruen fra Havet er det lykkedes Marit Benthe Norheim at knytte digtning og skulptur, religion og kunst, børn og kunst sammen på en både betagende og original måde."

*Else Marie Bukdahl,
Dr. phil. tidligere rektor for Det Kongelige Kunstakademi*

Bevinget

Skovsgård Multihus, Brovst. Beton, keramik og asfalt.

Højde ca. 1,80 meter, siddehøjde ca. 0,60 meter, længde lår-knæ ca. 1,20 meter.

Skulpturen "Bevinget" består af tre siddende kvinder i beton, som man kan kravle op og sidde på. Proportionerne gør, at en voksen person vil kunne føle sig som et barn.

Hver af kvindefigurerne har sin "skyggeform" som gentager lårenes former, udformet i rød gummiasfalt. Ved at skyggeformene ser ud som kronbladene på en blomst, og selve figurerne; i kraft af størrelsen og formen i forhold til skyggerne, ser ud som støvbærere, er indholdet allerede lagt:

Blomsten med det livsbejænde og glædesspredende, formildende aspekt af livet og væksten. Det mest sårbare i blomsten bliver de frugtbare kvinder, med gode sidde-skød. Digttere og billedkunstnere har til alle tider brugt blomsten som billede på forskellige tilstande, knoppen som symbol på ungdom, blomstringen på frugtbarhed, afblomstringen på alderdom, vissen blomst, på døden osv.

300 børn og unge fra Skovsgård skole, har deltaget i skabelsesprocessen med samme principper som i projekterne "Fruen fra havet" og "Rottejomfruen". De arbejdede med bevidstgørelse i forskellige fag omkring tema; "rødder/tilhørighed - kontra - vinger/visioner". Så blev de 300 deltagende børns keramikrelieffer af alle mulige slags vinger, modelleret ind i kvindernes maveregioner.

Maven er et sted hvor følelserne sidder på mange forskellige måder. Alle har bogstavelig talt haft rødderne til livet i en kvinde, kommer ud, og får forhåbentligt udviklet vinger til at flyve videre selv.

Rullende Engle

- bestående af 16 menneskestore engle i beton, modelleret over skraldespandstativer.

Englene fik hjul, så de kunne bevæges. Komponist Geir Johnson lavede lyde, som summer fra højttalerne indstøbt i hver engel, baseret på insekter og fugle, så de danner sin egen lydverden. Disse engle har bl.a. trillet gennem Oslo centrum og åbnet Jakob Kulturkirke, derefter rullede de igennem Wick, nord i Skotland, så til London, hvor de opholdt sig på Trafalgar Square mellem jul og nytår. Derefter besøgte de Church of St. Martin in the Fields og Salisbury Cathedral, for til slut at rulle rundt i Sæby, Danmark. På hele denne rejse fulgte Det Norske Solist kor og solist Siri Torjesen med, for at fremføre korværket "Rolling Angels", af Geir Johnson skrevet til skulpturerne. De blev også placeret i gallerier og kirker, hvor de fungerede som en installation både i Norge, Danmark og London. Stilheden gav mulighed for fordybelse og lydene blev ikke blandet med andre lyde fra verden udenfor.

Englene er, i lighed med galionsfigurerne, som jeg ofte forholder mig til; et folkeligt symbol, som alle har et forhold til på forskellige plan. Det har været spændende og lærerigt at lave et foranderligt værk som dette, hvor folks deltagelse og involvering har været altafgørende for at kunne bruge dem i det offentlige rum. De er blevet trukket og puffet gennem byer af både unge og gamle.

Denne rejse har også vist mig de tre kulturers forskellige forhold til engle som symbol, og reaktioner på engleskulpturerens indgriben i det offentlige liv. I Norge med deres indremissionske traditioner blev der lagt mest fokus på skulpturerne som et missionerende redskab og fordømme i forbindelse med dette. Både i UK og Danmark var nysgerrigheden i en helt anden grad rettet ind mod sammenhængen mellem det åndelige aspekt og kulturen, både indholdsmæssigt og historisk. Englene iscenesatte konfronterende og udfordrende situationer ved sin blotte tilstedeværelse, og kunne opholde sig i et hvilket som helst rum, både inde og ude. Omgivelserne forandrede karakter ved ankomsten af en så stor engleflok.